

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Digamis Non ordinandis. Titvlvs XXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

ta Niceni concilii ad clericatus ordinem prohibeantur accedere, & sic etiam in clero fuerint, debeant cessare, qui se ipsos sani absciderint, vel adfectaverint ut ab aliis a abscindantur: non credimus ei impedimentum adferre, quò minus possit provehi, qui in cunabulis factus fuit, quia non videtur hoc eo tempore adfectasse, quo iudicium animi non habebat: præsertim cum in canonibus Apostolorum b sit manifestè sancitum, quòd eunuchus, si per insidias hominum factus, vel ita natus sit, aut etiam in persecutione sint ei amputata virilia, & dignus est, possit in Episcopum promoveri.

[1 Unde suppliciter petit facultatem sibi à sed. Apost. indulgeri, ut sit ei licitum in Presbyterum ordinari.]

CAP. IV.

Sacerdos, qui sine causa virilia sibi fecit abscindi, credens inde mereri, de dispensatione Episcopi suum officium, præter altaris ministerium, potest exercere.

Idem Ravenna. Archiepiscopo.

Significavit e nobis R. Archiepiscopus sancti Stephani, quòd B. Presbyter (credens se obsequium præstare Deo) fecit sibi virilia amputari: & infra. Quocirca mandamus, quatenus si jam dictum Presbyterum aliàs Deo d dignum invenieris, ei sacerdotale officium absq; altaris ministerio auctoritate nostra fretus & tua, prout videris expedire concedas.

CAP. V.

Sacerdos, qui ex iusta causa fecit sibi virilia abscindi, potest ut prius sacerdotale officium exercere.

Innocentius III. e

Ex parte M. Presbyteri fuit f. propositum, quòd cum sibi sentiret lepræ periculum imminere, de consilio medici virilia fecit sibi abscindi, ut posset à tam gravi infirmitatis vitio liberari: [1 & infra.] Quoniam igitur canones sanctorum Patrum hunc à sacri altaris administratione non prohibent, mandamus, quatenus si est ita, & memoratus M. est aliàs idoneus, ut sui ministerii officium exequatur, liberam ei tribuas facultatem.

[1 Et ut provideremus ei super executione sui officii, à nobis humiliter postulavit.]

CAP. VI.

Mutilatus manu, si promotus fuerit in Abbatem, ab abbatis deponitur.

Idem Milten. g Episcopo.

Exposuisti b nobis, quòd prædecessor tuus H. in Abbatem promovit, nesciens quòd ipse esset manu altera mutilatus: [1 & infra.] Nos igitur fr. t. respond. quòd cum pro tam enormi defectu ad sacros non possit ordines promoveri, & in promotione sua id tacuerit fraudulenter, ab Abbatis officio est non immeritò amovendus.

[1 Quia verò ipse Abbas noscitur sinistra carere, quid super hoc agendum sit, nostra voluntate responsione edoceri.]

CAP. VII.

Carens ungula pollicis, dummodo sit fortis in pollice, licet ad sacerdotium promoveatur.

Honorius III. Episcopo Engolismen.

Thomas monachus proposuit, quòd cum in annis puerilibus esset constitutus, quadam barra ferrea super dextræ suæ pollicem fortuito cadens, unguam avulsit ab eo. Quocirca mandamus, quatenus si ad fran-

a Vide l. sed & quæstum. §. 1. cum not. ff. de liber. & postum. & l. spadonem. ff. de verborum signific. b dist. 60. cap. Eunuchus. c Idem sancit Innocent. I. epist. ad Felicem Nucernanum Episcopum, ca. 1. Refert Burchardus l. 2. concord. concil. Nicen. c. 1. sed hic additur dispensatio. d Vox Deo, in antiquis deest. e Parisiensi Episcopo. alia, Parisiensi Episcopo. f Cap. 1. cod. tit. in 3. compilatione. g alia, Milten. alia, Meldens. h Ca. 2. eodem titul. in 3. compilatione.

gendum Eucharistiam sit in pollice ipso potens, & aliud canonicum non obstat, propter deformitatem huiusmodi non dimittas, quin cum ad ordinem promoveas sacerdotis.

DE DIGAMIS NON
ordinandis.

TITVLVS XXI.

CAP. I.

Ex concilio Aurelianensi a. T bigami b, poenitentes, vel repudiarum maritali ad sacerdotium non ascendant.)

CAP. II.

Cum bigamo, qui ordinatus est ad sacro, non dispensatur: & ordinator privabitur potestate ordinandi, nisi cum eo fuerit dispensatum.

Lucius III. e Spalen. Archiep.

Super eo d quod tua fraternitas de digamis requisivit: Respondemus quòd ordinatores eorum potestate & officio ordinandi, & ordinati si ad sacros ordines fuerint promoti, eis idè sunt privandi: quia in digamis contra Apostolum dispensare non licet, ut debeant ad sacros ordines promoveri, vel in eis si promoti fuerint remanere. In ordinatore autem potest dispensatio adhiberi, ut ordinandi potestate & officio non privetur.

CAP. III.

Digamus uxore vivente, vel mortua, non ordinatur.

Cælestinus III.

De bigamis e Presbyteris, & viduarum maritis, idem sancimus omninò, ut nec viventibus uxoribus, nec defunctis, ad divinum debeant celebrationem admitti: maxime cum à doctrina sit Apostoli, & institutionibus ecclesiæ alienum.

CAP. IV.

Qui mortua uxore promotus ad sacro, cum secunda de facto contraxit & cognovit, digamia poenam incurrit, licet non sit digamus.

Innocentius III. Ratissa. Episcopo f.

Super a g nobis: & infra. Tertius & ultimus articulus videbatur habere non modicum questionis: quoniam cum in matrimonii contrahendis non iuris effectus, sed animi destinatio attendatur, unde illum comitatur infamia, qui duas simul uxores habet: quod partim ad factum convenit retorqueri: sicut in canone legitur de Presbytero, qui non legalibus nuptiis detinetur: eadem censura tales videntur inter digamos reputandi. Licet obviet ex adverso, quòd opinioni sit veritas præferenda, & quòd iuxta præmissa, qui nullam uxorem habuit, foret digamus reputandus: quòd contingeret, si quis de facto contraheret cum diversis, quibus de iure non posset matrimonialiter copulari. Nos autem in hac questione l. respon. quòd cum huiusmodi clericis, qui quantum in ipsis fuit, secundas mulieres sibi matrimonialiter conjunxerunt, tanquam cum bi-

a Concil. Aurel. 3. cap. 6. Idem concil. Arclat. 3. cap. 3. quibus loci eadem est sententia, sed diversis verbis conscripta. Refert Burchardus lib. 2. cap. 33. Ivo part. 6. cap. 134. vide Gratian. dist. 11. canon. 2. & concil. Trident. Sessio 23. in decret. de reformatione. cap. 17. b Ex cap. 2. eodem titul. in 2. compilatione. Alia, legitur digami. c Alia, Spalens. alia, Valent. alia, Spalens. alia, Spoletens. alia, Spolciano. alia, Hispalens. d Cap. 2. cod. titul. in 2. compilatione. 1. ad Timotheum, cap. 3. e Cap. 2. cod. tit. in 2. compilatione. f Alia, Rotomagens. alia, Vitalmens. Episcopo. g Cap. 1. cod. tit. in 3. compilatione, vide Divinum Solum in quarto Sententiarum, distinctione 27. quæstione 3. articulo 3.

gamis a non liceat dispensari, licet in veritate digami non existant, non propter sacramenti defectum, sed propter adfectum intentionis b cum opere subsecuto.

CAP. V.

Qui contraxit cum virgine, licet prius ab alio fuerit desponsata, digamus non censetur.

Idem Metens. Episcopo.

Debitum pastoralis officii: e [1 & infra.] F. t. ita duximus respondendum, quod cum duo sint in conjugio, videlicet consensus animorum, & commixtio corporum, quorum alterum significat charitatem, quae consistit in Spiritu inrer Deum & iustam animam, ad quod pertinet illud quod dicit Apostolus: Qui adheret Deo, unus Spiritus est cum eo: reliquum vero designat conformitatem, quae consistit in carne inrer Christum & ecclesiam, ad quod pertinet illud quod Evangelista testatur, verbum caro factum est, & habitavit in nobis: profecto conjugium d illud, quod non est commixtione corporum consummatum, non pertinet ad illud conjugium designandum, quod inter Christum & ecclesiam per incarnationis mysterium est contractum, juxta quod Paulus exponens illud quod dixerat protoplastus: Hoc unum os ex ossibus meis, & caro de carne mea: & propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adheret uxori suae, & erunt duo in carne una: statim subiungit, hoc autem dico magnum sacramentum in Christo & ecclesia. Cum ergo propter sacramenti defectum inhiberetur sit, ne digamus, aut maritus viduae praesumat ad sacros ordines promoveri, quoniam nec illa est unita unicus, nec iste unus unicus: profecto ubi deficit inter huiusmodi conjuges commixtio corporum, non deest huiusmodi signaculum sacramenti. Vnde is, qui mulierem ab alio viro ductam, sed minime cognitam duxit uxorem: quia nec ipse carnem suam dividit in plures: propter hoc impediri non debet, quin possit ad sacerdotium promoveri.

[1 Secundus autem tua dubitationis articulus continebat, an si qui mulierem ab alio viro traditam, sed nondum cognitam maritaliter sibi copularit, valeat ad sacerdotium promoveri. Licet autem n, qui ab alio viro relictam duxit in conjugem, sive cognita fuerit ab illo, sive incognita manserit, videatur duxisse viduam in uxorem, ut ipse cuius vir erat mortuus, quando duxit eandem: sicut & ille digamus esse videtur, qui cum duabus legitime contraxit uxoris, sive neutram, sive alteram tantum cognovit, postquam exiit duarum uxorum. Nos autem.]

CAP. VI.

Qui priores habuit concubinas, ex eo digamus non est. Idem Lugdunens. e Archiepiscopo Apostol. sidi legato.

Quia citra f minima: g & infra. Sanè postulasti per sed. Apost. edoceri, si Presbyteri plures h concubinas habentes, bigami censeantur. Ad quod duximus respondendum, quod cum irregularitatem non incurrerit digamiae, cum eis tanquam simplici fornicatione notatis, quoad executionem sacerdotalis officii poterit dispensare.

a Hoc tanquam, non est expressum veritatis, sed similitudinarium: juxta illud. Existu tanquam ad latroem. b vide leg. si in emptione. D. de minor. l. si equo. de leg. secund. c Quae hic de sum, recipies in cap. 4. de baptismo, & cap. 2. eodem titul. in 3. compilatione. i. Corinth. 6. Ioann. 1. d Vide Magist. Sentent. & ibi Dist. lib. 4. distinctione 27. Genes. 2. Ephes. 5. e Idem D. Archidia. Ludun. A. S. L. f Cap. unie. eod. tit. in 4. comp. g al. matrimonium. h In uno vetustissimo exemplari, ita: Plus successit vi. i. ad Timoth. 3.

CAP. VII.

Subdiaconus qui cura vidua contraxit, & eam cognovit, digamia poenam incurrit, licet digamus non sit. Idem.

A Nobis fuit: & infra. Ille autem, qui in Subdiaconatus ordine constitutus factu tantum (quia de iure non potuit) duxit viduam in uxorem, profecto digamus non existit: sed nec vidua potest in veritate dici maritus, cum inter ipsum & illam non fuerit vinculum maritalit contractum: cum eo tamen contra doctrinam Apostoli tanquam cum marito viduae dispensare non licet, non propter sacramenti defectum, sed adfectum intentionis cum opere subsecuto.

DE CLERICIS PEREGRINIS.

TITULVS XXII.

CAP. I.

Ultramarinis & valde remoti ordinationem suam probare debent per quinque Episcoporum sigilla.

Alexander III. a Cenoman. Episcopo.

T Va b nos duxit fraternitas consulendos, quid sit agendum de clericis, qui in remotis regionibus ordinati, literas eorum ostendunt, a quibus sibi proponunt manus impositas: & utrum Episcoporum sigilla sint, quae representant, incertum existit. Tux igitur consultationi respondemus, tutius esse ut in his statuta Patrum veterum observentur, quam novum aliquid statuatur: statutum autem est de transmarinis, ut ad minus quinque Episcoporum super ordinatione sua testimonio muniantur: quod in aliis (si similiter e sunt incogniti) credimus observandum: ita tamen ut in suspensione aliquanto tempore habeantur, in quibus plenius de actibus instruantur ipsorum: sed & de inferioribus ordinibus inquiri oportet, quia possent contingere, ut aliquibus praetermissis saltum fecissent. His autem peractis, si digni inventi fuerint, circa eos poterit dispensari.

CAP. II.

Clericus peregrinus, qui iurat se ordinatum, nisi aliter probet, in illo ordine non suscipietur, nec ad superiores promovebitur.

Innocentius III. Constantinop. Patriarcha.

IN quatuor [d & infra.] Vtrum clericos ad te sine suorum ordinatorum literis venientes, & offerentes iuramentum, quod sint in quovis ecclesiasticorum ordinum constituti, debes ad superiores ordines promovere: Inquisitioni t. r. quod nisi de ipsorum ordinatione canonica, per idonea tibi constituerit argumenta, eos nec in illis suscipere, nec ad majores debes ordines promovere, praesertim antequam conversatio eorum fuerit adprobata.

CAP. III.

Peregrinus de cuius ordinatione unum consistat, non permittitur celebrare in publico, sed in occulto sit.

Idem Patriarcha Hierosolymitano.

T Va fraternitatis: e [1 & infra.] Vtrum clericos, quia ad partes Hierosol. sine commendatitiis literis ve-

a In multis Alexandr. IV. sed falsa est inscriptio. nam cura hac compilatio facta est, nondum erat Alexander quartus. b Cap. unie. eodem titul. in prima compilatione. & habetur integrum post concil. Lateranens. sub Alexandro tertio, part. 26. capit. 26. c alia, ita: qui simuliter: ad. ita, si simuliter fuerit in eo incognitus. d Titul. hoc p. s. f. extat infra. cap. liter. 4. de majoritate & obedientia. Ideo hic non adscribo, quod de similibus admonitum volo, vide Cap. 1. eod. tit. in 3. comp. e Cap. 2. eod. tit. in 3. comp.